

Covid-19, hamiləlik, doğuş və döşlə qidalamaq haqqında suallar və cavablar

SAĞLIQ MƏDƏNİYYƏTİ
VƏ AİLƏ PLANI
MƏDƏNİYYƏTİ
MƏDƏNİYYƏTİ

COVID -19 HAMİLƏ QADINLAR ÜÇÜN DAHA BÖYÜK RISK TƏŞKİL EDİRMİ?

Hal-hazırda COVID-19 infeksiyasının hamilə qadınlara nə kimi təsir göstərdiyi haqqında tədqiqat aparılır. Bu istiqamətdə verilənlər hələ ki qıtlıq təşkil edir; Ancaq, bu mərhələdə, hamilələrin yerdə qalan əhəlidən daha böyük risk qarşısında olduqlarını düşündürən dəlilimiz yoxdur.

Lakin bilirik ki, bəzi hamilə qadının bədəni və immun sistemlərində baş verən dəyişikliklərə görə, bəzi respirativ infeksiya ağır təsir buraxa bilər. Beləliklə, hamilə qadınların COVID-19-a qarşı ehtiyatkarlıq ölçüləri almaları əhəmiyyətlidir və simptomları, əlamətləri olduqda (yüksək hərarət, öskürmək ya nəfəs almaqda çətinlik çəkmək) bunun barəsində ailə həkiminə ya ginekoloqlarına dərhal xəbər versinlər. Dünya Səhiyyə Təşkilatı daha çox dəlil-sübutu olduqda bu məlumata və verdiyi tövsiyələrə yenidən nəzər yetirərək, onları yeniləyəcəkdir.

Vəsait Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının (ÜST) məlumatları əsasında Gürcüstanın Məcburi Köçkünlər, Əmək, Səhiyyə və Sosial Məsələlər Nazirliyi və BMT-nin Əhali Fondunun (BMTƏF) Gürcüstan ofisi tərəfindən hazırlanmışdır. Lütfənən son məlumatlar üçün rəsmi mənbələrə müraciət edin:

who.int
unfpa.org
georgia.unfpa.org
moh.gov.ge
stopcov.ge
ncdc.ge

HAMILƏYƏM. ÖZÜMÜ COVID-19-DAN NECƏ QORUYA BİLƏRƏM?

Hamilə qadınlar da başqaları kimi COVID-19 infeksiyasından yayınmaq üçün bütün təhlükəsizlik ölçülərini qəbul etməlidirlər. Özünüzü bu yolla qoruya bilərsiniz:

- **Əllərinizi** spirtli təmizlik vasitələri, ya sabun və su ilə tez-tez yuyun.
- **Özünüz və başqa insanlar arasında məsafə saxlayın.**
- **Gözlərinizə, burun və ağızınıza əlinizlə toxunmaqdan çəkinin.**
- **Respirativ gigiyenaya riayət edin.** Bu öskürdükdə və asqırdıqda ağız və burunu bükülmüş dirsəklə örtməyi nəzərdə tutur. İstifadə etdiyiniz dəsmalı dərhal atın.

İstiliyiniz varsa, öskürürsünüz ya nəfəs almaqda çətinlik çəkirsinizsə, ən ilkin mərhələdə tibbi yardım tələb edin. Səhiyyə müəssisəsinə getməzdən əvvəl həllə zəng vurun və yerli səhiyyə müəssisəsinin göstərişlərinə əməl edin.

Hamilə və doğmuş qadınlar – o cümlədən, COVID-19-a yoluxanlar da – özlərinin mütəmadi məsləhət/konsultasiyalarını davam etdirməlidirlər.

HAMILƏ QADINLAR COVID-19-A GÖRƏ YOXLANILMALIDIRLARMİ?

Dünya Səhiyyə Təşkilatının tövsiyələrinə görə, COVID-19 əlamətləri olan hamilə qadınlara testləşdirmə nöqtəyi-nəzərindən üstünlük verilməlidir. COVID-19-a yoluxmaq halında, onlara xüsusi qayğı göstərməyə ehtiyac yarana bilər.

COVID-19 ANADAN YENI DÜNYAYA GƏLMİŞ KÖRPƏYƏ ÖTÜRÜLƏ BİLƏRMI?

Biz hələ ki, COVID-19-a yoluxmuş hamilə qadıdan virusun hamiləlik dövründə dölə, ya doğuş əsnasında körpəyə ötürülməsini dəqiq bilmirik. Bu günə kimi virus nə döl suyunun, nədə ana südü nümunələrində təsbit olunmayıdır.

HAMILƏLIK VƏ DOĞUŞ ƏSNASINDA NƏ KİMİ QAYĞI GÖSTƏRİLMƏLİDİR?

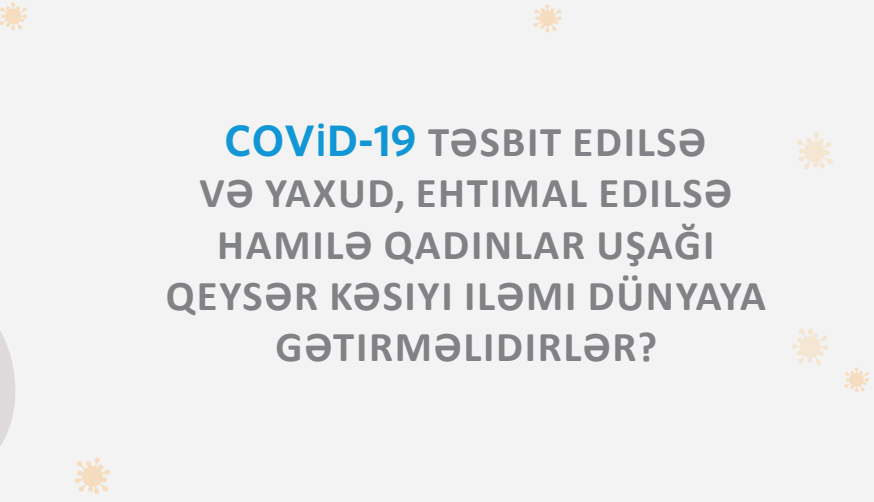

Bütün hamilələrin, istər COVID 19-a yoluxmuş olsunlar, istər ehtimal diaqnoz qoyulmuş olsun, həm hamiləlik dövründə, həm doğuş müddətincə, həm də uşağı dünyaya gətirdikdən sonra yüksək keyfiyyətli xidmət almağa hüquqları vardır. Bura antenatal, yeni dünyaya gələn körpələrin, postnatal və psixi sağlamlıq xidmətləri də daxildir.

Doğuşun təhlükəsiz və müsbət təcrübəsində bunlar nəzərdə tutulur:

- Hörmət və ləyaqəti qorumaqla müalicə etmək;
- Doğuş əsnasında arzu edilən şəxsin iştirakı;
- Doğuş evinin/qadınlar konsultasiya personalı tərəfindən aydın kommunikasiya;
- Sancıları uyuşdurmağın müvafiq strategiyaları;
- Doğuş sancıları müddətincə imkan olan məqamlarda mobillik və doğuş pozasını seçmək.

COVID-19 təsbit olunsay ya ehtimal verilsə, səhiyyə işçiləri ehtiyatlı ölçülər götürməlidirlər ki, həm özlərinin, həm də başqalarının yoluxması risklərini azaltsınlar. Onlar qoruyucu paltarlardan da müvafiq şəkildə istifadə etməlidirlər.

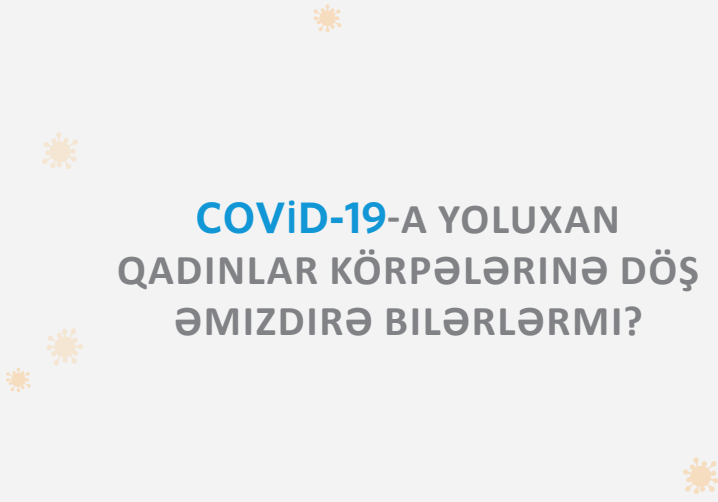

COVID-19 TƏSBİT EDİLSƏ
VƏ YAXUD, EHTİMAL EDİLSƏ
HAMİLƏ QADINLAR UŞAĞI
QEYSƏR KƏSİYİ İLƏMİ DÜNYAYA
GƏTİRMƏLİDİRLƏR?

Xeyr. DST-nin tövsiyyəsinə əsasən, qeysər kəsiyi yalnız tibbi zərurətdən isəli gələrək yerinə yetirilməlidir.

Doğuşun növü fərdi olaraq seçilməlidir və bu qadının seçimindən asılı olmamalıdır. Ginekoji göstəriciləri nəzərə alaraq.

COVID-19-A YOLUXAN
QADINLAR KÖRPƏLƏRİNƏ DÖŞ
ƏMİZDİRƏ BİLƏRLƏRMI?

Bəli. COVID-19-u olan qadınlar, özləri arzu etsələr, körpələrini döşləri ilə qidalandıra bilərlər Bunun üçün aşağıdakılar lazım gəlir:

- Körpəni qidalandırdıqda **respiratif gigiyenaya riayət etmək**, imkan olan yerlərdə **maska taxmaq**;
- Körpəyə toxunmazdan əvvəl və toxunduqdan sonra da əlləri yumaq;
- Toxunduqları səthləri mütəmadi olaraq təmizləmək və dezinfeksiya etmək.

**COVID-19-A YOLUXMUŞAMSA,
KÖRPƏMƏ TOXUNA VƏ YAXUD,
ƏLİMƏ GÖTÜRƏ BİLƏRƏMMİ?**

Bəli. Yaxın təmas və erkən, eksklüziv döşlə qida körpəni gücləndirir. Siz dəstək almalısınız ki:

- Uşağı südünüzlə təhlükəsiz şəkildə qidalandırırsınız, ancaq respirativ gigiyenaya əməlli riayət edərək;
- Körpəni elə tutmalısınız ki, dərinizlə-dərisinə toxunasınız;
- Uşaqla bir otaqda olmalısınız.

Uşağa toxunmazdan əvvəl və sonra da əllərinizi yumalı, həmçinin, orda olan əşyaların üstünü daima təmizləməlisiniz.

**MƏN COVID-19-A YOLUXMUŞAM
VƏ ÖZÜMÜ PIS HISS ETDİYİM
ÜÇÜN UŞAĞI BİRBAŞA DÖŞÜMLƏ
QIDALANDIRA BİLMİRƏM.
NƏ EMTƏLİYƏM?**

Əgər COVID-19-un ya başqa xəstliklərə görə, uşağı döşlə qidalandırmaq üçün özünüzü pis hiss edirsinizsə, o zaman uşağa süd təhlükəsiz vermək üçün sizə, mümkün və sizin üçün əlverişli olan yollarla kömək etməlidirlər. Bunun üçü bir neçə variant var:

- Südü bir qaba toplamaq;
- Döşlə qidalandırmanı dayandırmaq və sonra davam etdirmək (Relaktasiya);
- Donor qadının südü ilə qidalandırmaq.

